

NYA SVENSKA FRIMÄRKEN

Under tiden 1 juli 1972 – 30 juni 1973 gav Postverket ut sju utgåvor av minnesfrimärken. Dessa illustreras på de följande sidorna tillsammans med de bruksfrimärken med nya motiv som gavs ut under samma tid. Om inget annat sägs har frimärkena framställts i stålgravyrtryck vid Postverkets frimärkstryckeri i Stockholm. Den slutliga framställningen till häften och rullar har i samtliga fall gjorts vid Framärkstryckeriet.

Den 7 oktober 1972 — i anslutning till Framärkets Dag den 7 – 9 oktober — gav Postverket ut ett postkort i valören 65 öre till 100-årsminnet av brevkortets införande i Sverige

och av 1872 års ringtypsfrimärken. Postkortet har utformats av Jan Magnusson och tryckts vid Postverkets tryckeri i Stockholm.

Samma dag utgavs också två andra nya helsaker, ett postkort i nytt utförande i valören 65 öre och ett aerogram i samma utformning som tidigare men i ny valör, 1 krona, och ny pappersfärg. Postkortet har utformats av Jan Magnusson och tryckts vid Postverkets tryckeri.

Den 2 mars 1973 gav Postverket ut ett postbrev i nytt utförande och i ny valör, 75 öre. Framärksbilden har utformats av Jan Magnusson, och postbrevet har tryckts av Esseltepac AB, Norrköping.

Postflyg

Den 8 september 1972 utgavs ett nytt 2-kronors automathäfte med motiv från postflygets historia. Häftet innehöll sex frimärken — två 75-öres, ett 25-öres, ett 15-öres och två 5-öres — med fyra olika motiv.

De flygplan som avbildas på märkena har alla spelat en väsentlig roll i det svenska postflygets historia. Det enmotoriga Friedrichshafen FF 49 flög på Sveriges första reguljära utlandslinje, Malmö—Berlin, år 1920. Junkers F 13 och det tremotoriga Junkers Ju 52 användes bl a på nattpostlinjen Stockholm-Malmö-Köpenhamn-Hannover under 1930-talet. Douglas DC-3 är en flygplanstyp som togs i bruk i Sverige 1936 och användes

ända in på 1960-talet.

Alla frimärkena i häftet har tecknats av Eric Linné och graverats av Majvor Franzén.

Lapponia

Lapponia kallades det frimärke som utgavs den 8 september 1972 i "dubbla" brevportoalören 1 kr 40 öre.

Motivet till frimärket är ett träsnitt ur Uppsalaprofessorn Johannes Schefferus verk Lapponia, som skrevs på 1600-talet och som var vår första samlade beskrivning av lapparna, deras levnadssätt och seder.

Frimärket Lapponia tillverkades endast i rullar. Gravyren till märket har gjorts av Heinz Gutschmidt.

Stockholmia 74

I september 1974 blir det en stor internationell frimärksutställning i Stockholm. Den har fått namnet Stockholmia 74, och den genomförs av Sveriges Filatelist-Förbund under medverkan av Postverket.

Den kommande utställningen var anledningen till en frimärksutgåva med samma namn den 7 oktober 1972. Utgåvan bestod av nytryck av fem av motiven i 1936 års serie Postverket 300 år i valörerna 10, 15, 40, 50 och 60 öre. Framärkena samlades till ett häfte med ett sammanlagt frankeringsvärde av 3 kr 50 öre. Häftet såldes för 5 kr, varav 1 kr 50 öre utgjorde bidrag till finansiering av utställningen. Försäljningen var tidsbegränsad och pågick t o m den 31 december 1972, då 895 500

POSTFLYG

LAPPONIA

häften hade sålts, vilket innebar drygt 1 343 000 kr till utställningen.

Frimärksmotiven från 1936 utgör illustrationer till Postverkets historia: postbud och poststryttare från 1600-talet, ånglokomotiv, postdiligens från 1930-talet och M/S Gripsholm år 1923. Motiven har tecknats av professor Olle Hjortzberg och graverats av Sven Ewert, två av de största namnen inom svensk frimärkskonst. Vid nytryckningen 1972 framställdes frimärkena i andra färger än de ursprungliga, och under firmärksbilden tillfördes årtalet 1972.

Gustaviansk konst

Gustaf III:s tid var en rik period inom den svenska konsten, och gustaviansk konst är ett tacksamt ämne för frimärksillustration. Den

7 oktober 1972 utgavs ett frimärks-häfte som innehöll märken med sex olika konstnärliga motiv från den gustavianska tiden. Motiven var en etsning gjord av Johan Fredrik Martin och föreställande Stockholm sett från söder, en interiör från en ankarsmedja från en målning av Pehr Hilleström, galjonsbilden Amphion som en gång prydde fören på Gustaf III:s skonert och som skapats av Per Ljung, en teckning som föreställer ett fyrspann i form av en klassisk relief och som Johan Tobias Sergel gjorde under sin vistelse i Rom, Alexander Roslins målning Damen med slöjan och Carl Gustaf Pilos porträtt av Gustaf III:s gemål Sofia Magdalena.

Alla frimärkena har valören 75 öre. De har graverats av Czeslaw Slania.

Gustaf VI Adolf 90 år

Den 11 november 1972 fyllde vår konung 90 år, och det gav anledning till två frimärksutgåvor den 6 november. Den ena bestod av bruksfrimärken i valörerna 75 öre och 1 krona med ett nytt porträtt av Konungen, den andra utgjordes av ett häfte jubileumsfrimärken med fem olika motiv i valören 75 öre.

Det nya porträtt av Konungen som utgjorde motiv för bruksfrimärkena hade tagits av fotograf Lennart Nilsson. Gravyren gjordes av Czeslaw Slania. Dessa frimärken gavs till en början ut endast i rullar, men 75-öresmärket tillhandahölls senare också i häften.

Motiven till häftet med jubileumsfrimärken har hämtats från Konungens verksamhet både som

STOCKHOLMIA 74

GUSTAVIANSK KONST

Nya svenska frimärken

regent och som privatperson. Alla märkena är gjorda efter fotografier. Tre av frimärkena speglar Konungens intresse för andlig kultur. Det ena visar honom som grafiksamlare och har gjorts efter ett foto som tagits av Yngve Hellström. De båda andra visar dels tre föremål ur Konungens kinesiska samlingar, dels en attisk amfora från ca 500 f Kr och en dryckesbägare på fot, en s k kylix. Båda motiven har fotograferats av Ragnar Holmqvist som också fotograferat den välkända scenen då Konungen läser trontalet vid riksdagens högtidliga öppnande. Det motivet finns på det fjärde frimärket, det som vann första pris i omröstningen om 1972 års vackraste frimärke. Det femte frimärket har gjorts efter ett foto av Rolf Pettersson. Alla märkena har graverats av Czeslaw Slania.

Frimärkshäftet såldes för 4 kr 75 öre, varav 1 krona gick till Kung Gustaf VI Adolfs 80-årsfond för svensk kultur. När försäljningen upphörde den 31 mars 1973 hade 1 130 000 häften sålts.

Nu är det jul igen

Nu är det jul igen var namnet på årets utgåva av julfrimärken, som kom den 6 november 1972. Utgåvan var främst avsedd för julbrev och julkort och bestod av ett häfte med 45-öresfrimärken i två motiv och ett 75-öresmärke som tillverkades i rullar. Alla tre motiven hade hämtats från barnteckningar som deltagit i en teckningstävlan. Tävlingen hade anordnats av tidningen Expressen för barn i åldrarna 4—12 år. Bland ca 5 000

teckningar valde en jury ut de 10 bästa, och av dem använde Postverket tre som frimärksmotiv. Det Luciamotiv som valdes till 75-öresmärket hade tecknats av Stefan Hägg, 7 år. Till 45-öresmärkena valdes ett motiv med julljus som hade tecknats av Jenny Wikström och ett totemotiv tecknat av Eva Flygh, båda 11 år. Julfrimärkena trycktes i fotografivyr hos Harrison & Sons Ltd i England.

Nobelpristagare 1912

Årets Nobelfrimärken utgavs den 8 december 1972 och hyllade minnet av 1912 års Nobelpristagare. Victor Grignard och Paul Sabatier, båda fransmän, delade det årets Nobelpris i kemi, och de förekom nu tillsammans på ett frimärke i

GUSTAF VI ADOLF 90 ÅR

NU ÄR DET JUL IGEN

valören 60 öre. Pristagare i medicin var den fransk-amerikanske kirurgen Alexis Carrel. Den svenske ingenjören och uppfinnaren Gustaf Dalén var fysikpristagare, och Gerhart Hauptmann, tysk författare, fick priset i litteratur. Dessa tre porträtterades på var sitt märke i valörerna 65 öre, 75 öre resp 1 krona. Frimärkena hade tecknats av Lasse Söderberg och graverats av Arne Wallhorn. Alla märkena tillverkades enbart i rullar.

Postdiligenser

Den 1 januari 1973 var det 50 år sedan Postverket startade trafik på den första moderna postdiligenslinjen. 50-årsjubileet uppmärksmades med en frimärksutgivning den 18 januari. Då utgavs dels ett

60-öresmärke, dels ett 70-öresmärke, båda med diligensmotiv. Som underlag för 60-öresmärket har använts en akvarell som utförts av Nils Ålund och som återger den allra första motordrivna svenska diligensen från 1923. Gravyren har gjorts av Postverkets nye frimärksgravör, Zlatko Jakus. 70-öresmärket visar en modern postbuss. Det har graverats av Majvor Franzén efter ett foto av Olle Wadner.

60-öresmärket tillverkades i häften och 70-öresmärket i rullar.

Kungl Teatern 200 år

Den 18 januari 1973 utgavs två minnesfrimärken i valörerna 75 öre och 1 krona med anledning av Kungl Teaterns 200-årsjubileum. På dagen 200 år tidigare, den 18

januari 1773, gav den av Gustaf III instiftade Kongl Svenska Operan sin första föreställning i Nya Bollhuset på Slottsbacken i Stockholm. Där uppfördes också på hösten samma år Glucks opera Orfeus och Eurydike. En scen ur den operan återges i den målning av Pehr Hilleström som utgör motivet till 1-kronasmärket, som har graverats av Czeslaw Slania.

Motivet till 75-öresmärket är hämtat från en skiss av scenografen Bo-Ruben Hedwall till Lars Johan Werles opera Tintomara. Arne Wallhorn har graverat märket. 1-kronasmärket tillverkades i häften och 75-öresmärket i rullar.

I Dalom

Den 2 mars 1973 utgavs årets

NOBELPRISTAGARE 1912

POSTDILIGENSER

KUNGL TEATERN 200 ÅR

turisthäfte, I Dalom. Det innehöll fem 65-öresmärken med olika motiv från Dalarna.

Utgivningsdatum hade valts med tanke på årets Vasalopp, det 50:e i ordningen, som gick söndagen den 4 mars. Det första frimärket i häftet återger en Vasaloppsstart. Det har graverats av Czeslaw Slania efter ett foto av Göran Algård.

De övriga frimärkena föreställer en kyrkfärd i Mora efter en målning av Anders Zorn, kyrkstallarna i Rättvik efter ett foto av Erik Liljeroth, den 100 m djupa dagöppningen Stora Stöten vid Falu koppargruva, också efter foto av Erik Liljeroth, och midsommar dans efter en målning av Bengt Nordenberg. Czeslaw Slania har — utöver Vasaloppsfrimärket — graverat Stora Stöten och Midsommar dans, och Arne Wallhorn

har graverat Kyrkfärd i Mora och Kyrkstallarna i Rättvik.

Springare, Vikingaskepp, Pilallé, Trosa, Vårbjörkar

Den 26 april 1973 utgavs fem nya bruksfrimärken i valörerna 5, 10, 40, 50 och 55 öre, som ersatte tidigare bruksfrimärken med andra motiv.

Springare och Vikingaskepp kallas de nya 5- resp 10-öresfrimärkena, som tillhandahålls både i rullar och häften. Båda motiven har hämtats från en märklig bildsten som en gång restes vid Stora Hammars gård i Lärbro socken på norra Gotland och som nu förvaras i ett friluftsmuseum i Bunge. Märkena har formgivits av Jan Magnusson och graverats av Zlatko

Jakus.

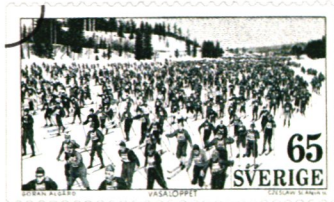
Frimärket Pilallé med valören 40 öre återger en målning av P A Persson som förvaras på Malmö Museum och frimärket Trosa med valören 50 öre visar en stadsbild från Trosa efter en litografi av Reinhold Ljunggren. Vårbjörkar med valören 55 öre har hämtat sitt motiv från en målning av Oskar Bergman.

Pilallé och Trosa har graverats av Majvor Franzén och Vårbjörkar av Heinz Gutschmidt. Dessa tre frimärken tillverkades endast i rullar.

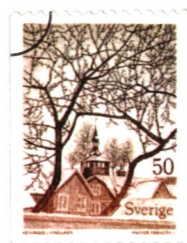
LO 75 år

Landsorganisationen i Sverige bildades 1898. Med anledning av 75-årsjubileet 1973 utgavs den 26 april frimärken i valörerna 75 öre och 1 krona 40 öre. Det gemen-

I DALOM

SPRINGARE, VIKINGASKEPP, PILALLÉ, TROSA, VÅRBJÖRKAR

samma motivet, en norrländsk arbetare, symboliserar LO:s kamp för att tillvarata arbetarnas intressen. Märkena har graverats av Czeslaw Slania efter foto av Stig T Karlsson. De tillverkades endast i rullar.

Väderlekstjänsten 100 år

Både den svenska och den internationella väderlekstjänsten firade 100-årsjubileum 1973. År 1873 bildades i Sverige Meteorologiska Centralanstalten, numera Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI, och samma år bildades det internationella organ som var förelöparen till den nuvarande Meteorologiska världsgenerationen, WMO, som är ett

fackorgan inom FN. Den 24 maj utgavs två frimärken för att celebrera jubileerna. Båda har valören 65 öre och de förekommer växelvis i samma frimärksrulle. Det ena frimärket visar en väderobservatör i arbete vid Landsort, det andra en bild av Skandinavien som tagits från och utsänts av en amerikansk vädersatellit. Frammärkena har graverats av Majvor Franzén efter collage av professor Philip von Schantz.

Norden 73

Den 26 juni utgavs minnesfrimärken med samma motiv men med olika färgsättning i alla de fem nordiska länderna. Motivet är Nordens Hus i Reykjavik, och det har tecknats av den finländske konstnären Pentti

Rahikainen. Pirrko Vahtero hade gjort underlaget för tillverkning av tryckcylindrar. Alla märkena trycktes i kombinerat direkt och indirekt ståltryck vid Finlands Banks Sedeltryckeri i Helsingfors. De svenska frimärkena har väröerna 75 öre och 1 krona och tillverkades i rullar.

Norden 73 var den första utgåvan i en planerad regelbunden nordisk frimärksutgivning som skall ske med treårsintervaller.

LO 75 ÅR

VÄDERLEKSTJÄNSTEN 100 ÅR

NORDEN 73

